

Dakovo, 27. studenoga 2020.

Broj: 309/2020. -ad

Predmet: Pismo o liturgijsko-molitvenim slavljima i okupljanjima vjernika u
Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji u Došašću i u Božićnom vremenu

Svim svećenicima Đakovačko-osječke nadbiskupije

Draga braćo svećenici i redovnici!

Želim se približiti svakome od Vas ponaosob te Vam očitovati svoju duhovnu i molitvenu blizinu u ovim danima kad na osobit način osjećamo što sve obuhvaća i znači biti pastir u razdoblju između „već i još ne“.

Radosni u nadi, postojani u nevolji, ustrajni u molitvi

Suočavamo se sa snažnim ograničenjima u svakodnevnom životu i svećeničkoj službi, sa zabrinjavajućim učincima na osobnoj, socijalnoj, psihičkoj, gospodarskoj i crkvenoj razini. Širenje korona virusa oblikuje našu svakodnevnicu, a smjernice odgovornih određuju naš konkretni život. Iza anonimnog i hladnog broja infekcija i smrtnih slučajeva sve češće izranjaju dobro nam poznata imena i lica dragih nam osoba. A i nas same, zajedno s vjernicima i drugim građanima, „pohađa“ virus zaraze, što se vidi i u činjenici da se samo u tjedan dana opraštamo čak od četvorice braće svećenika iz redova našega prezbiterija.

No, riječ nas Božja ohrabruje te zajedno s apostolom Pavlom i mi pozivamo: „U revnosti hitri, u duhu gorljivi, Gospodinu služite! U nadi budite radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani“ (*Rim 12,11-12*). Pozivam Vas da u svemu što se događa oko nas i s nama samima ostanemo pribrani i razboriti, ukorijenjeni u vjeri i utemeljeni na riječi Božjoj (usp. *Mt 13,18-23*), da snagom vjere učimo reagirati mirno i kreposno. Ne smijemo ignorirati opasnost zaraze, zanemarivati mjere prevencije i zaštite te se ponašati kao da nje nema. No, ne smijemo niti dopustiti da nas obuzme panika i strah. Gospodin je „pomoć i zaštita naša“ (usp. *Ps 33,20*). On je „hrid utočišta i čvrsta utvrda spasenja“ (usp. *Ps 71,3*). U skladu s petom Božjom zapovijedi želimo voditi brigu o vlastitom zdravlju te štititi zdravlje svojih bližnjih. No, briga za zdravlje nam ne može i ne smije oduzeti pastirsku ljubav i zanos. Uostalom, za nas kršćane nije bolest najveće zlo, nego je to grijeh. Pozvani smo biti odgovorni i poštovati preporuke HZZJ, ali ne možemo si dopustiti da nas zahvate malodušnost i strah, koji blokira i zatvara te nas vodi u depresiju. Naime, mi smo pastiri stada, koji svakodnevno molimo psalme i ponavljamo: Gospodin je „ljubav moja i tvrđava moja, zaštita moja, izbavitelj moj, štiti me“ (*Ps 144,2*). Sv. Pavao nas zato poziva: „Po milosti koja nam je dana, tko je predstojnik - (neka bude) revan, tko iskazuje milosrđe - radostan!“ (*Rim 12,6.8*)

Ne dokidati, nego prilagoditi okolnostima

Duhovna dimenzija je jedna od bitnih sastavnica našeg ljudskog bića. Veoma je važno da mi kao pastiri vjernicima - uz obdržavanje mjera prevencije i zaštite - omogućimo i zajednički

vjernički te molitveni život: sudjelovanje na svetoj misi i pobožnosti, primanje sakramenata, katehetski rast. Na našoj posljednjoj skupštini, mi biskupi Đakovačko-osječke crkvene pokrajine zauzeli smo stav: „ništa ne dokidati, nego prilagoditi okolnostima“. Tim načelom i u sadašnjim okolnostima opasnosti za zdravlje želimo snažno naglasiti važnost duhovnoga iskustva, koje mi kršćani primamo slavljem euharistije i sudjelovanjem u bogoslužjima, a istodobno, sasvim konkretno, poduzimamo korake brige za zdravlje svakoga čovjeka, u sadašnjim okolnostima napose u brizi za starije.

Započinjemo došašće, vrijeme u kojemu si posvješćujemo da živimo između prvog i onog konačnog Kristovog dolaska. Liturgija riječi nas je proteklih nedjelja pozivala zato na budnost i spremnost u očekivanju Kristova dolaska. Došašće je vrijeme intenzivnijeg liturgijskog i molitvenog života. To je vrijeme zornica, tako lijepo prihvaćenih i važnih našim župljanima. I naši bolesni župljani očekuju da ih pohodimo u ove dane. Vjernici nisu imali mogućnost pristupiti sakramentu pomirenja za Uskrs i zato je potrebno da im budemo na raspolaganju sada pred Božić.

U našim krajevima vrijeme poslije Božića ujedno je i uobičajeno vrijeme pastoralnog pohoda svećenika obiteljima te zajedničke molitve i blagoslova njih i njihovih domova.

Zornice, nedjeljna i druga liturgijska slavlja

Svi primjećujete da se, zbog epidemioloških mjera zaštite i prevencije te zbog rastućeg broja zaraženih, broj vjernika na nedjeljnim euharistijskim slavljima već uvelike reducirao. Najnovije strože mjere će dodatno tome pridonijeti.

Potrebno je (ponovno) označiti sjedeća i stajaća mjesta u našim crkvama. Poželjno je postaviti i vanjski razglas oko crkve. Dezinfekcijska sredstva neka budu postavljena na više mjesta. Zajedno sa suradnicima vodimo računa o čestom provjetranju te o dezinfekciji prostora, kvaka, rukohvata i sl. Masku za lice trenutno je, prema važećim uputama, obvezatna za sve koji su nazočni i sudjeluju u liturgijskim slavljima. Zajedno sa svim ostalima, koristimo ju i mi svećenici, posebno ukoliko ne postoji predviđena fizička distanca između ambona ili oltara i vjernika koji su pred nama. Neka nam ne bude teško, ukoliko primijetimo da je to potrebno, podsjetiti vjernike na obvezu korištenja maske, na poštivanje predviđene fizičke udaljenosti i dr. U svim koracima oko prilagodbe prostora i organizacije bogoslužja sačuvajmo duh blagosti i razboritosti. No, ne trebamo se angažirati oko zabrane ulaska vjernicima u crkvu i tako stvarati napetosti, nego se radije potrudimo oko postavljanja vanjskog razglasa, uređenja i proširenja prostora za stajanje vjernika oko crkve i sl.

Možemo redovito slaviti mise zornice. Aktualna situacija je trenutno takva da ne možemo pozivati djecu, roditelje i druge vjernike da u što većem broju sudjeluju na zornicama.

U župama i u redovničkim crkvama u kojima ima više svećenika, ukoliko radi velikog broja sudionika postoji stvarna potreba za redukcijom broja prisutnih vjernika, mogu se organizirati i dvije zornice, poštujući vremenski razmak između dviju sv. misa. Stoga, zbog sadašnjih izvanrednih prilika župnicima, župnim vikarima i drugim svećenicima koji pastoralno djeluju župama dajem ovlast da u svagdane došašća slave još jednu misu.

Izostat će druženja poslije zornica, drugačije će se trebati organizirati dosadašnje „nagrađivanje“ djece - najrevnijih sudionika na zornicama i sl., ali neće i ne smije izostati solidarnost i bratsko zajedništvo.

Pohod bolesnicima i božićne ispovijedi

Potrebno je u njihovom domu posjetiti sve bolesnike koji žele primiti sakramente, a ne mogu doći u crkvu. Bolesnik, svećenik i članovi obitelji neka koriste masku za lice. Tom prigodom se može, na temelju dogovora, također blagosloviti i obiteljski dom. Može se čak ispovjediti i članove obitelji bolesnika koji to žele.

Sve svećenike molimo da vjernicima na raspolaganju za sv. ispovijed budu svakodnevno prije i poslije zornica. Poželjno je da se ne ispovijeda u ispovjedaonici, nego u sakristiji, u vjeronaučnoj dvorani ili u nekoj drugoj prostoriji, u kojoj je moguće poštovanje fizičkoga rastojanja i lakše često provjetravanje. Moguće je nabaviti te na prikladan način postaviti prozirne plastične barijere te tako zaštititi vlastito zdravlje te zdravlje penitenata.

Kako bi se predusrela čekanje u redovima prigodom tzv. „velikih ispovijedi“ i istodobno odgajalo za kvalitetan pristup sakramentu pomirenja, poželjno je organizirati pokorničko slavlje i pojedinačnu ispovijed s pojedinim skupinama djece, mladih ili drugih vjernika.

Neka se unaprijed unutar svih dekanatima dogovori raspored župa, termina i svećenika za tzv. velike ispovijedi i neka se predvidi dovoljno mogućnosti i vremena kako bi svi vjernici koji žele mogli pristupiti sakramentu pomirenja.

Prilagođeni raspored i vrijeme blagoslova obitelji

U skladu s načelom „ništa ne dokidati, nego prilagoditi okolnostima“, pohodit ćemo domove i blagosloviti obitelji naših župljana. Ove godine se neće moći držati dosadašnjih uobičajenih rasporeda i termina blagoslova, nego se pohod može obaviti i u dužem vremenskom periodu, tijekom prvih mjeseci sljedeće godine. Budući da je trenutna epidemiološka slika veoma nepovoljna i da su do 21. prosinca na snazi nove stroge mjere zaštite, s blagoslovom nećemo započinjati već u došašću. Razboritosti župnika prepuštamo da oni, na temelju savjetovanja s članovima svojih župnih pastoralnih vijeća, naprave najoptimalniji raspored blagoslova obitelji i njihovih domova u svojoj župnoj zajednici. Istodobno je potrebno pozvati vjernike na fleksibilnost te na razumijevanje za moguća odstupanja od predviđenog rasporeda i termina blagoslova (zbog bolesti svećenika ili nekog drugog razloga). Svakako da to također zahtijeva dobro i pravovremeno informiranje vjernika i o predviđenom rasporedu te o eventualnim odstupanjima od predviđenog rasporeda.

Poželjno je da u skladu s predviđenim rasporedom netko od župnih suradnika koji dan ranije obiđe ili telefonom nazove obitelji u ulici predviđenoj za blagoslov te najavi mogućnost blagoslova obitelji. S razumijevanjem valja prihvatiti eventualnu odgodu blagoslova pojedinih obitelji (zbog izolacije, samoizolacije članova njihove obitelji ili jednostavno zbog straha starijih ili bolesnih župljana) te s njima dogovoriti i zabilježiti neki drugi termin blagoslova obitelji.

Prilikom obilaska obitelji potrebno je da svećenik vodi računa o svom zdravlju te o zdravlju svojih župljana. Ne treba obilaziti župljane sasvim sam, ali neka sa sobom povede reducirani broj ministranata i/li drugih suradnika. I svećenik i župljani neka i u toj prigodi poštuju sve epidemiološke mjere prevencije i zaštite svoga i tuđeg zdravlja.

U ovim aktualnim okolnostima postoji realna mogućnost da se, i uz poštovanje svih epidemioloških mjera, zarazi i netko od nas svećenika. No, zbog toga ne možemo odustati od svoje pastirske službe. Štoviše svojim savjesnim pristupom, odgovornošću i revnošću trebamo i možemo biti podrška zdravstvenom osoblju i tolikim drugim našim župljanima koji su također izloženi opasnosti zaraze na svojim radnim mjestima.

Župna kateheza i priprava na sakramente

Župna kateheza za djecu i mlade se također mora prilagođavati postojećim okolnostima. Svakako da treba nastaviti s katehetskim djelovanjem, no u skladu s epidemiološkim mjerama i načinima rada koje provode škole na dotičnom području.

Aktualna situacija nam pokazuje i naše slabosti te nas poziva na dodatni angažman u njihovu nadilaženju, na važnost trajne stručne katehetske, metodičke i informatičke edukacije nas svećenika i naših župnih suradnika te na dodatni trud u podizanju kvalitete i standarda našeg katehetskog djelovanja.

Zahvaljujem onima koji su već pokazali velik trud i kreativnost u svojoj navjestiteljskoj i katehetskoj službi te svojim iskustvima i plodovima svoga rada već uvelike pomažu ostalima i ohrabruju ih da budu odvažni te da se ne boje novih mogućnosti i iskoraka u svom djelovanju.

Draga braćo svećenici i redovnici, svima zahvaljujem za dosadašnju revnost i trud te za kršćanske stavove i otvorenost pred onim što nas očekuje. Istodobno Vam svima želim milosne i blagoslovljene dane, zdravlje i iskustvo blizine Onoga koji nam dolazi ususret.

Drago Marković
kancelar

✠ Đuro Hranić
nadbiskup